

„En zelfs gebeurt het, dat wanneer ook deze mogelijkheid ontbreekt, een gewone werkbij geprest wordt om eitjes te leggen, hetwelk de andere bijen teweeg brengen door haar een speciaal voedsel toe te dienen. Uit deze eieren komen echter alleen darren voort, en dan nog darren, die ongeschikt zijn een nageslacht in het leven te roepen.

„Wanneer wij nu een korf van een koningin uit een ander volk willen voorzien, gebruiken wij daarvoor dit voorwerpje.” En de heer van Gelder laat me nu een kastje zien zóó klein, dat het gestoken kan worden in het voergat van de bijenkasten. Het is verdeeld in drie afdeeltjes. In het eene zit de koningin achter uiterst fijn gaas, zoodat niemand bij haar kan komen, en toch de reuk uit de korf tot haar door kan dringen. Want elk volk heeft een eigen geur en als zij dezen nu ook maar krijgt, dan is er al heel wat gewonnen.

Na vierentwintig uur wordt een kleine handle omgedraaid en de toegang tot een ander afdeeltje staat open, met wat grover gaas, zoodat de werkbijen wel bij haar kunnen komen, maar zij door haar grooteren lichaamsbouw toch nog niet haar miniaturhuisje kan verlaten. Die werkbijen komen eens poolshoogte nemen, ze krijgt een groep aanhangsters, die zelfs bereid zijn haar als het moet te verdedigen en wanneer dan weer na vierentwintig uur de handle wordt omgedraaid en nu de deur voor haar wijdoopenstaat, is meest een bereidwillige ontvangst door het volk verzekerd.

De heer Van Gelder verkoopt zelf ook koninginnen en ik vraag daarom, hoe hij deze kweekt.

„Door te voorkomen, dat de opvolgster van de oude koningin haar mededingsters, die na haar geboren worden, doodsteekt. Dit kan voorkomen worden door de cellen, die de andere koninginnen niet durven verlaten, uit vrees voor haar, die vóór hen geboren is, snel uit te snijden en de koninklijke vrouwen met klein gevolg over te brengen in afzonderlijke kastjes. Er zijn dikwijls wel twintig tot dertig koninginnen in één volk. Ook kunnen we zelf „omlarven”, precies zooals de bijen het doen. Wij nemen daarvoor dan de eitjes van een prima volk en deponeren die in koninginnecellen. En met evenveel zorg als anders wordt ook dit broed door de bijen verzorgd.”

Het is toch eigenlijk verwonderlijk, dat men dit slimme volk nog te slim af kan zijn. Maar misschien moeten we het anders zien. Misschien is de intelligentie van deze kleine, nijvere diertjes zóó groot, dat ze het praktische voordeel van vele der genomen maatregelen instinctief begrijpen, terwijl ze zoo levenswijs zijn, dat ze zich bij het onvermijdelijke als het geheel of gedeeltelijk wegnemen van hun honingvoorraad, maar neerleggen.

Voor het maken van één pond was om hun raten te bouwen, moet acht à tien pond honing verzameld worden, en is het dan zoo onbegrijpelijk, dat de bijen dankbaar verder bouwen op de kunstraten, die de moderne imker zelf voor ze vervaardigt?

In een bijgebouw is het eenvoudige instrument, waar de kunstraten mee vervaardigd worden, te zien. Hier staat de slinger, die aan een waschmachine doet denken, waarin de boordevolle raten, na ontzegeld te zijn, gehangen worden, en waaruit de prachtige, glanzende honing geslingerd wordt. Een geopende kraan zorgt, dat de glazen potten er mede gevuld worden. Zoo uit de raat klaar voor den verkoop. Hygiënischer kan het al niet.

Hier ziet u ook de kleine raampjes, die zonder kunst-

raat in de bijenkast gehangen worden, snel vol gebouwd zijn en gevuld met honing, en dan een buitengewone delicatessie vormen, aangezien deze jonge, maagdelijke honing met raat en al kan worden gegeten.

De vele andere voorwerpen, noodig op een moderne imkerij, zijn hier alle aanwezig, maar de beschrijving ervan is in verband met de beperkte ruimte, ondoenlijk.

Hier liggen de geschiedboeken, waarin de historie van elk volk nauwkeurig wordt opgeteekend.

En aan de hand van deze geschiedboeken zou een geheele serie artikelen kunnen worden gepubliceerd, neen nog meer, zou zelfs een roman kunnen worden opgebouwd, een schoone roman, vol afwisseling en buitengewoon spannend, vol tragiek, maar ook vol warmen humor. Een roman over een volk, waar de vrouwen vol wijsheid regeeren, en waar, al worden de tijden ook nog zoo somber, zonder eenige aarzeling vastgehouden wordt aan den gouden standaard!

Maar met deze scherts alleen mag niet geëindigd worden, want zooals uit de geheele natuur, zoo spreekt wel in zeer sterke mate uit het leven der bijen de ontzaglijke, onbegrijpelijke, hier op aarde nimmer door te denken wijsheid van den Schepper van hemel en aarde. En hoe verkondigt ook dit bewonderenswaardige, en tegelijk raadselachtige bijenleven Zijner handen werk...

MORGENROOD

EEN ZENDINGSBOEK

HET IS DE TIJD VAN DEN GEMENGDEN Bundel, het kloeke boek met een aantal medewerkers, die door de verscheidenheid hunner gaven het gevaar voor eentonigheid helpen ontgaan. De bijdragen kunnen zich zeer goed groepeeren om hetzelfde onderwerp, want 't is dan toch telkens weer anders belicht.

Het komt mij als een uitnemende gedachte voor, om nu eens zo'n gemengden bundel te geven op Zendingengebied, en daarbij aan het z.g. kort verhaal een plaats in te ruimen. Wellicht een zeer juiste manier om belangstelling en liefde voor de Zending op te wekken. We krijgen mannen, vrouwen, kinderen te zien, zoo bijvoorbeeld het jongetje Soeparti, uit die allerliefste eerste schets van Dr H. A. van Andel. Het bruine broedertje blijft geen afgetrokkenheid, we zien zijn lenig figuurtje, zoo netjes en mooi gekleed, en zijn stevige beentjes, die den weg van vier uur gaans afleggen naar de hoofdplaats Wonogiri. „Geen enkelen keer vroeg hij om gedragen te worden.” Zoo'n verhaaltje is heel wat anders dan staten en getallen, die, zeker, nuttig en goed zijn om de organisatie van 't werk der Zending te leeren kennen, maar niet boeien zooals het levende beeld dat doet.

Laat ik beginnen met te zeggen, dat dit boek ¹⁾, met den frisch-gekleurden soberen band, die toch zoo aardig, héél even, de tropensfeer aanduidt en de vele illustraties een welkom feestgeschenk zal zijn voor alle Zendingsvrienden. Geef t b o e k e n, zoo heet het. De tijden zijn er niet naar om veel geld te besteden voor luxe presentjes, doch wie een boek koopt voor het eigen gezin of voor zijn vrienden, kan wellicht iets vestigen: één of twee goede boeken kunnen den grondslag vormen voor een eigen bibliotheekje.

Onze beknopte woningbouw laat niet meer toe, dat

¹⁾ Uitgave van La Rivière & Voorhoeve, Zwolle.